

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

**Participatory Management Model for Building Safety in Educational
Institutions Schools Under the Office of Secondary
Education Service Area**

ธำรงค์ จันทฤทธิ,

สถิรพร เชาวนชัย และ ฉลอง ชาตรุประชีวิน

มหาวิทยาลัยนเรศวร

**Thamrong Chanrit,
Sathiraporn Chaowachai and Chalong Chatruracheewin**
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: adisornpliandist@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา การวิจัยมี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียน สัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน 2) การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยนำข้อมูล ขั้นตอนที่ 1 มากร่างรูปแบบและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญกับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน 3) การประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา กลุ่มประชากร จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำเขตตรวจราชการที่ 17(Cluster17) ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดตาก โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 143 โรงเรียน รวมจำนวน 429 คน กลุ่มตัวอย่าง 20 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก โดย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานรักษา ความปลอดภัยในสถานศึกษา หัวหน้างานอาคารสถานที่ หัวหน้างานพัฒนาสิ่งแวดล้อมโรงเรียน หัวหน้างานระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียน หัวหน้างานประสานงานชุมชน หัวหน้างานเครือข่ายผู้ปกครอง หัวหน้างานอนามัยโรงเรียน หัวหน้างานปกครองนักเรียน รวม 220 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความ

* วันที่รับบทความ : 5 เมษายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 9 พฤษภาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 11 พฤษภาคม 2567

Received: April 5 2024; Revised: May 9 2024; Accepted: May 11 2024

เป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) ผ่านเกณฑ์ และรองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) ผ่านเกณฑ์ และผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) ผ่านเกณฑ์ และรองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) ผ่านเกณฑ์

ผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา จากการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำแนกได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) ผู้มีส่วนร่วมการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา 3) ขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา 4) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2. การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์และการศึกษาแนวทางการบริหารจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้องค์ประกอบดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านการบริหารงบประมาณ 2) ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพของสถานศึกษา 3) ด้านการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา 4) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ผู้มีส่วนร่วมด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษา 2) ด้านคณะกรรมการสภานักเรียน 3) ด้านหน่วยงานเครือข่ายภาครัฐและเอกชน 4) ด้านคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านงานระบุดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ด้านงานความปลอดภัยอาคารสถานที่ 3) ด้านงานความสะอาดสิ่งแวดล้อม 4) ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมการวางแผน 2) ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ 3) ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินการ 4) ด้านการมีส่วนร่วมการนิเทศ 5) ด้านการมีส่วนร่วมการประเมินผล

3.การประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ พบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.66$) ผ่านเกณฑ์ และรองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 4 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$) ผ่านเกณฑ์

ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.69$) ผ่านเกณฑ์ และรองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 4 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.59$) ผ่านเกณฑ์

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม; เพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

Abstract

The main objective of this research is to develop a participatory management model to create safety. In educational institutions, schools under the jurisdiction of the Secondary education Service Area Office Conducting research have 3 steps. Consisting of 1) studying the components and methods of participatory management to create safety in educational institutions 2) Creating a participatory management model to create safety in educational institutions by using information Step 1: Let's draft a model and check the appropriateness of the model with a group discussion with experts. 9 experts 3) Evaluation of participatory management models to create safety in Educational Institutions The sample group includes educational institution directors. Deputy Director of Educational Institution and supervisor Safety in educational institutions, 80 people, purposive selection Research tools include a feasibility assessment form and usefulness Data were analyzed by mean and standard deviation. The research results found that 1. Study of components and guidelines for participatory management to create safety in educational institutions, from the synthesis of documents, concepts, theories, and related research, can be classified into 4 elements as follows: 1) Participatory management factors 2) Participants in safety management in educational institutions 3) Scope of safety in educational institutions 4) Participatory management processes 2. Creating a participatory management model to create safety in educational institutions by Interviews and studies of management guidelines from educational institutions that have best practices (Best Practice) and Interview with experts It has the following components: Component 1: Participatory management factors to create Safety in educational institutions consists of 4 aspects as follows: 1) Budget management 2) Setting up an

educational atmosphere. The physical aspect of the educational institution 3) The policy setting aspect of the educational institution 4) The leadership aspect of educational institution administrators Component 2, those involved in participatory management to create safety in educational institutions, consists of 4 areas as follows: 1) the educational institution safety committee, 2) the student council committee, 3) the sector network agencies. Government and private sector 4) Parent network committee Component 3: Safety framework in educational institutions consists of 4 areas as follows: 1) Student care and support system work 2) Building safety work 3) Environmental cleanliness work 4) Student health promotion work. Component 4: Participatory management process to create safety in educational institutions, consisting of 5 aspects as follows: 1) Participation in planning, 2) Participation in decision-making, 3) Participation in operations, 4) Participation in supervision 5) Participation in evaluation 3. Evaluating the participatory management model to create safety in educational institutions and schools is possible and beneficial. It was found that the results of evaluating the feasibility of the participatory management model to create safety in educational institutions. Schools under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Overall, it is at the highest level ($\bar{X}=4.66$), passing the criteria. When considering each element, it is found that the element with the highest average is component 1, at the highest level ($\bar{X}=4.81$) passing the criteria. Next is element 2 at the highest level ($\bar{X}=4.68$) passing the criteria. Next is element 3 at the highest level ($\bar{X}=4.66$) passing the criteria. And next is the element that 4 is at a high level. ($\bar{X}=4.54$), passing the criteria Results of evaluating the usefulness of the participatory management model for creating safety in educational institutions. Schools under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Overall, it is at the highest level. ($\bar{X}=4.68$) passed the criteria. When considering each element, it was found that the element with the highest average was element 1 at the highest level ($\bar{X}=4.76$) passed the criteria, followed by element 2 in The highest level ($\bar{X}=4.70$) passed the criteria, followed by component 3 at a high level ($\bar{X}=4.69$) passed the criteria, and next was component 4 at a high level ($\bar{X}=4.59$) passed the criteria

Keywords: Participatory management model; to create safety in educational institutions.

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 กล่าวว่า กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลัก ได้กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ เป็นการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ไม่ว่าจะเป็น อาชญากรรมความรุนแรงในสังคมในรูปแบบต่างๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาคritical ที่กระทบต่อแก่นหลักของประเทศ โดยให้ความสำคัญในการรักษาและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติการสร้างความปลอดภัยของประชาชน และการเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่สันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตลอดจน

มุ่งส่งเสริมความมั่นคงทั้งการป้องกันผลกระทบหรือลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามต่างๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 94) เช่นเดียวกันการดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคน ต้องคำนึงถึงด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันทุกหน่วยงานราชการได้มีนโยบายด้านความปลอดภัยในหน่วยงานมากขึ้น โดยเฉพาะสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายด้านความปลอดภัยมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษามีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ อุบัติภัยต่างๆ ที่สาเหตุมาจากความประมาทก็ตาม ดังพุทธศาสนสุภาษิตที่กล่าวว่า “อปปมา โท อมตํ ปทํ” ความไม่ประมาทเป็นทางไม่ตาย ซึ่งความไม่ประมาทนั้นก็จะนำไปสู่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในชีวิตประจำวันของทุกคนได้

ยุทธศาสตร์ 20 ปี พ.ศ.2561-2580 กล่าวว่า ความมั่นคงในการดำรงชีวิตโดยความไม่ประมาท นั้น จำเป็นต้องมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครอบครัว และปัจเจกบุคคลมีความมั่นคงในทุกมิติสามารถนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชน ครอบครัวมีความเข้มแข็งอบอุ่น ประชาชน มีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีความมั่นคง มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561-2580 13 ตุลาคม 2561 : 5)

กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศนโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ไว้ 7 ข้อ และกำหนดด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ในข้อที่ 1. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย 1) สร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันภัยคุกคามในชีวิตทุกรูปแบบ โดยมีการดำเนินการตามแผนและมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากร ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้มข้น 2) ปลุกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และไซเบอร์อย่างสร้างสรรค์ 3) ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 4) พัฒนาบทบาทและภารกิจด้านความปลอดภัยของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน (เว็บไซต์กระทรวงศึกษาธิการ <https://www.moe.go.th/>)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า กำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาและจัดทำแผนการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นการสร้างระบบความปลอดภัยให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนที่เป็นกำลังสำคัญของชาติด้วย การกำหนดความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการให้เกิดความปลอดภัยแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาในทุกมิติ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่าย ร่วมบริหารจัดการความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆ ตามมาตรการ 3 ป. ได้แก่ “การป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม” ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานทางการ

ศึกษาต้องขับเคลื่อนนโยบายความปลอดภัยของสถานศึกษา ให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เกิดความปลอดภัย เกิดการเรียนรู้ และมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ จึงต้องดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564. : 4-8)

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและมีความสนใจในการทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อเป็นรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อแก้ปัญหาจากอุบัติเหตุ อุบัติภัย ปัญหาทางสังคม ปัญหาสุขอนามัย ผลกระทบด้านความปลอดภัยอื่น ของนักเรียนที่อาจได้รับอันตราย การได้รับบาดเจ็บ การเสียชีวิตและทรัพย์สิน ระหว่างที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียนและขณะเดินทางมาโรงเรียน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีการดำเนินงานอย่างมีระบบ เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง มีความต่อเนื่องที่เป็นวัฒนธรรมองค์กรแห่งความปลอดภัย สามารถติดตามการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนได้ และเพื่อนำผลวิจัยรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
2. เพื่อการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
3. เพื่อการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบ R & D (Research and Development) โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน รายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนโดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ที่ได้รับรางวัลระดับประเทศ 5 ปี ติดต่อกัน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและหัวหน้างานความปลอดภัยสถานศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน รวม 9 คน ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารศูนย์ความปลอดภัย ของ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารศูนย์ความปลอดภัย ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารศูนย์ความปลอดภัย ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ดำเนินการเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 นำข้อมูลจากการยกร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียน จากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา จากนั้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสม การใช้ภาษา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

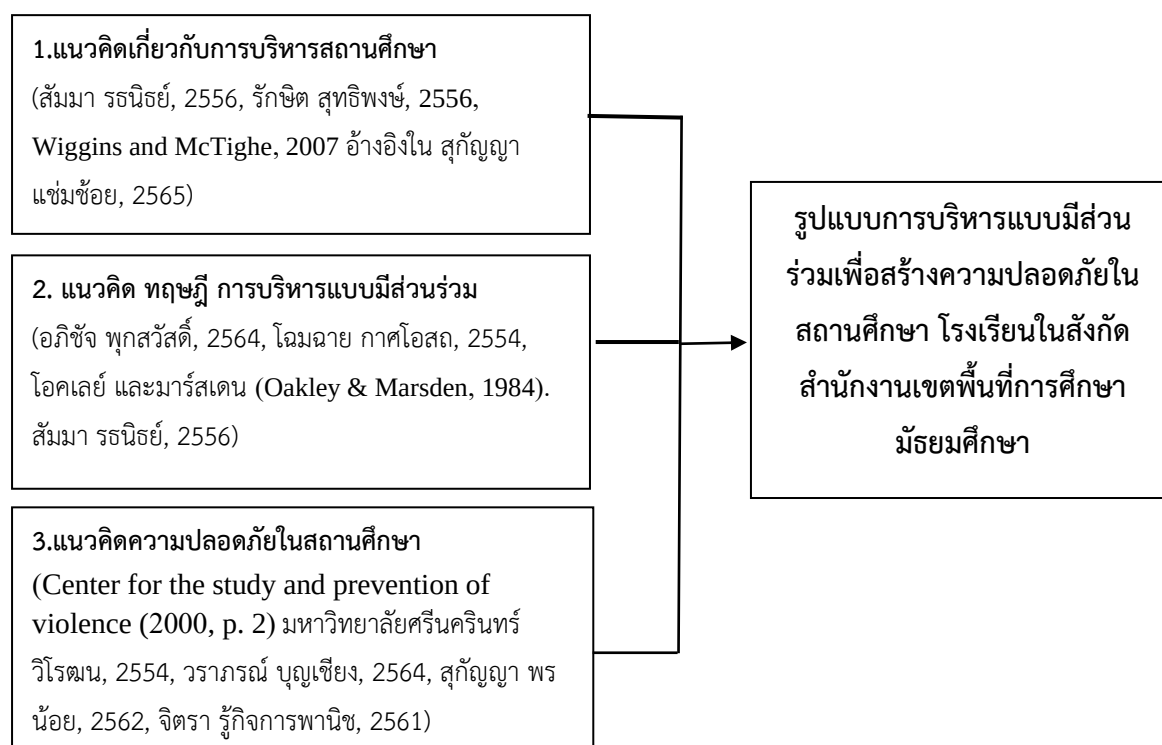
ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยการสนทนากลุ่มเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน จาก ผู้มีคุณสมบัติ ดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม จำนวน 2 ท่าน กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้มีประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 4 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบตรวจสอบความเหมาะสมและร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ด้วยการสนทนากลุ่ม แบบมีโครงสร้างวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ในการปฏิบัติงานจริงของการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ไปใช้กับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประจำเขตตรวจราชการที่ 17 (Cluster17) ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดตาก โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 143 โรงเรียน รวมจำนวน 429 คน กลุ่มตัวอย่าง 20 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก โดย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา หัวหน้างานอาคารสถานที่ หัวหน้างานพัฒนาสิ่งแวดล้อมโรงเรียน หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน หัวหน้างานประสานงานชุมชน หัวหน้างานเครือข่ายผู้ปกครอง หัวหน้างานอนามัยโรงเรียน หัวหน้างานปกครองนักเรียน รวม 220 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1. การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา จากการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้จัดเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา 2) ผู้มีส่วนร่วมด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา 3) ขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา 4) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 2. การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์และการศึกษาแนวทางการบริหารจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้องค์ประกอบดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านการบริหารงบประมาณ 2) ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพของสถานศึกษา 3) ด้านการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา 4) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ผู้มีส่วนร่วมด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษา 2) ด้านคณะกรรมการสถานักเรียน 3) ด้านหน่วยงานเครือข่ายภาครัฐและเอกชน 4) ด้านคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ด้านงานความปลอดภัยอาคารสถานที่ 3) ด้านงานความสะอาดสิ่งแวดล้อม 4) ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมการวางแผน 2) ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ 3) ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินการ 4) ด้านการมีส่วนร่วมการนิเทศ 5) ด้านการมีส่วนร่วมการประเมินผล

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.66$) ผ่านเกณฑ์ และรองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 4 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$) ผ่านเกณฑ์

ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.69$) ผ่านเกณฑ์ และรองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 4 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.59$) ผ่านเกณฑ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา 2) ผู้มีส่วนรวมการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา 3) ขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา และ 4) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจึงได้มีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ผู้มีส่วนรวมการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา 2) กระบวนการ (Process) ได้แก่ ขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา 3) ผลผลิต (Output) ได้แก่ กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษานี้ ตรงกับหลักการบริหารตามทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) และเพื่อความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ ที่มา : روبินส์และคูลเตอร์ (Robbins and Coulter, 1999 อ้างถึงใน สัมมา ธรณิย์, 2556, : 157)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการกำหนดประเด็นการสนับสนุนให้การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาสู่ความสำเร็จเป็น 4 ด้านคือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพของสถานศึกษา ด้านการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ผู้มีส่วนรวมด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการกำหนดประเด็นการสนับสนุนให้การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาสู่ความสำเร็จเป็น 4 ด้านคือ ด้านคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษา ด้านคณะกรรมการสภานักเรียน ด้านหน่วยงานเครือข่ายภาครัฐและเอกชน ด้านเครือข่ายผู้ปกครอง องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายงานความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการกำหนดประเด็นการ

สนับสนุนให้การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาสู่ความสำเร็จเป็น 4 ด้านคือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านงานความปลอดภัยอาคารสถานที่ ด้านงานความสะอาดสิ่งแวดล้อม ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา การกำหนดประเด็นการสนับสนุนให้การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาสู่ความสำเร็จเป็น 5 ด้านคือ ด้านการมีส่วนร่วมการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมการนิเทศ ด้านการมีส่วนร่วมการประเมินผล ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ทั้ง 4 องค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม ของ โฉมฉาย กาศโอสถ (2554 : 26) อ้างอิงใน (ไรด์เอาท์ Rideout, 1997, p.3348-A) กล่าวว่า การทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม พบว่า การมีส่วนร่วมและความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ในการมีส่วนร่วมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) การบริหารแบบมีส่วนร่วมความปลอดภัยมีการกระจายอำนาจไปยังผู้มีส่วนร่วม เช่น การจัดสรรงบประมาณและการบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับการกระจายอำนาจและพบอีกว่าการบริหารการใช้โรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอีกยังมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารโรงเรียนให้เกิดคุณภาพอีกด้วย

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ ในภาพรวม พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากตามลำดับ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายงานความปลอดภัยในสถานศึกษา รองลงมาองค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา รองลงมาองค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ผู้มีส่วนร่วมด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา รองลงมา อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ รักจิต สุทธิพงษ์. (2556 : 58). (อ้างอิงจาก Linda K. Nickell, 2005) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียนมี 3 ด้าน คือ 1. ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ทำให้มีความรู้สึกลปลอดภัยจากการคุกคาม 2.ด้านสวัสดิภาพมีความเอาใจใส่ดูแลพื้นที่ที่เป็นจุดเสี่ยงของโรงเรียน 3.ด้านมาตรการที่ใช้เกี่ยวกับความปลอดภัยเป็นตัววัดความรู้สึกของนักเรียนที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน และมาตรการที่เข้มแข็งจะเป็นตัวชี้วัดความปลอดภัยในโรงเรียนและที่สำคัญควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้วย

สรุป

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา นั้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ผู้มีส่วนร่วมด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายงานความปลอดภัยในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา และด้านผู้มีส่วนร่วมด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มากกว่าองค์ประกอบอื่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เป็นกระบวนการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 3 การสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ได้องค์ความรู้ใหม่ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ อันจะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษานำไปปฏิบัติในสถานศึกษาเพื่อให้มีความปลอดภัยในสถานศึกษามีความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นองค์กรแห่งความปลอดภัยอย่างยั่งยืน ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มี 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการบริหารงบประมาณ 2) ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพของสถานศึกษา 3) ด้านการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา 4) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ผู้มีส่วนร่วมด้านการบริหารแบบมี

ส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มี 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษา 2) ด้านคณะกรรมการสถานักเรียน 3) ด้านหน่วยงานเครือข่ายภาครัฐและเอกชน 4) ด้านเครือข่ายผู้ปกครอง องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายงานความปลอดภัยในสถานศึกษา มี 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ด้านงานความปลอดภัยอาคารสถานที่ 3) ด้านงานความสะอาดสิ่งแวดล้อม 4) ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มี 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมการวางแผน 2) ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ 3) ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินการ 4) ด้านการมีส่วนร่วมการนิเทศ 5) ด้านการมีส่วนร่วมการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผลจากการวิจัย พบว่า การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และมีแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมให้เป็นองค์กรแห่งความปลอดภัยและยั่งยืนต่อไป

1.2 ผลจากการวิจัย พบว่า การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา กำหนดประเด็นการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาสู่ความสำเร็จเป็น 4 ด้านคือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพของสถานศึกษา ด้านการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ผู้มีส่วนร่วมด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการกำหนดประเด็นการสนับสนุนให้การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาสู่ความสำเร็จเป็น 4 ด้านคือ ด้านคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษา ด้านคณะกรรมการสถานักเรียน ด้านหน่วยงานเครือข่ายภาครัฐและเอกชน ด้านเครือข่ายผู้ปกครอง องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายงานความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการกำหนดประเด็นการสนับสนุนให้การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาสู่ความสำเร็จเป็น 4 ด้านคือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านงานความปลอดภัยอาคารสถานที่ ด้านงานความสะอาดสิ่งแวดล้อม ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา การกำหนดประเด็นการสนับสนุนให้การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาสู่ความสำเร็จเป็น 5 ด้านคือ ด้านการมีส่วนร่วมการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมการนิเทศ ด้านการมีส่วนร่วมการประเมินผล

ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาและมีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมให้เป็นองค์กรแห่งความปลอดภัยและยั่งยืนต่อไป

1.3 ผลจากการวิจัย พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ ในการปฏิบัติจริงโดยภาพรวม พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากตามลำดับ ได้แก่ ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.66$) ผ่านเกณฑ์ และรองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 4 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$) ผ่านเกณฑ์ ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) ผ่านเกณฑ์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.69$) ผ่านเกณฑ์ และรองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 4 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.59$) ผ่านเกณฑ์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพในการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา
- 2.2 ควรสร้างการมีส่วนร่วมการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร
- 2.3 ควรศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2566. แหล่งที่มา: (<https://www.moe.go.th/>)
- จิตรา รุ่งกิจการพานิช. (2561). *วิศวกรรมความปลอดภัย สำหรับวิศวกรรมอุตสาหกรรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- โณมฉาย กาศโอสถ. (2554). *รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2554). *ความปลอดภัยในเด็ก. เอกสารประกอบการเรียนความปลอดภัยและชีวอนามัยสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ. (พ.ศ.2561 – 2580) พ.ศ.2561*. ราชกิจจานุเบกษา. 183 (82 ก). 13 ตุลาคม 2561 หน้า 8
- รักชิต สุทธิพงษ์. (2556). *รูปแบบการบริหารความเสี่ยงทางการกีฬาและนันทนาการในโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร
- วรภรณ์ บุญเชียง. (2564). *อนามัยโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 2) เชียงใหม่: โรงพิมพ์นานา*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564) *คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา*. กันยายน 2564. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สัมมา ธนินธ์. (2556). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์ ข้าวฟ่าง จำกัด. 2556.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2565) *การบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมเรียนรู้*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อภิชาต พุกสวัสดิ์. (2564). *นวัตกรรมการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Center for the study and prevention of violence. (2000). *What is a safe school? Institute of Behavioral Science, University of Colorado at Boulder*.
- Oakley,P., & Marsden, D. (1984). *Approaches Organization to Participation in rural development*. Geneva: International Labour Office.